

Justitiedepartementet, Enheten för
immaterialrätt och transporträtt

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.l3@regeringskansliet.se

Yttrande över utkast till lagrådsremiss Privatkopieringsersättning (Ju 2025/01727)

Svenska Fotografers Förbund (SFF) är Nordens största intresseorganisation för de som är yrkesverksamma inom fotografi och samlar närmare 1 800 fotografer, filmare, bildbearbetare och förvaltare av fotografi. Förbundet verkar för att stärka yrkeskårens intressen och villkor samt främja utvecklingen av fotografi i Sverige.

SFF har valt att lyfta fram delar i betänkandet som är av särskild vikt för yrkesverksamma inom fotografi. I övriga delar hänvisar förbundet till det gemensamma yttrande som lämnats av Copyswede och KLYS samt det yttrande som lämnats av Bildupphovsrätt.

Allmänna utgångspunkter

SFF har under lång tid arbetat för att även fotografer ska ha rätt till den ersättning som tillkommer andra upphovspersoner till följd av inskränkningen för privatkopiering. SFF välkomnar därför särskilt en anpassning av regelverket som ger samtliga ersättningsberättigade upphovspersoner vars ensamrätt inskränks genom privatkopiering en rätt till rimlig kompensation, vilket också är en nödvändig anpassning av det svenska regelverket för att harmonisera med det krav som ställs enligt Infosoc-direktivet.

Rätten till ersättning

Breddning av den ersättningsberättigade kretsen

SFF tillstyrker förslaget att bredda kretsen ersättningsberättigade till att omfatta text- och bildskapare genom att ta bort kravet i 26 k § på att verk ska ha sänts ut i radio eller tv eller getts ut på en anordning. Förslaget utgör en nödvändig anpassning till EU-rättens krav på att ersättningsrätten ska knytas till den faktiska inskränkningen av ensamrätten och SFF menar att samtliga rättighetshavare i 12 § URL vars ensamrätt inte obetydligt inskränkts ska ha rätt till skälig kompensation.

I utkastet till lagrådsremiss föreslås dels att rätten till ersättning ska begränsas till verk som har utnyttjats i förvärvssyfte, dels att ersättning endast ska tillkomma rättighetshavare som påverkas ekonomiskt i mer än obetydlig omfattning. SFF delar uppfattningen att rätten till ersättning måste avgränsas till den kategori av rättighetshavare som regelmässigt lider en ekonomisk skada till följd av

en inskränkning i ensamrätten i relation till det egna skapandet, dvs. *inte endast i obetydlig omfattning*. Begränsningen är i detta avseende i linje med EU-rättens principer och utgör en avgränsning av ersättningsrätten mot icke-professionell användning av skyddade verk.

Förslaget att ytterligare avgränsa kretsen av ersättningsberättigade genom att begränsa ersättningsrätten till upphovspersoner *vars verk utnyttjats i förvärvssyfte* riskerar dock att skapa otydlighet i tillämpningen av bestämmelsen. Det framgår av författningskommentaren att frågan om när ett verk utnyttjas i förvärvssyfte inte ska avgöras utifrån om det finns en faktisk marknad för verket, om ett förvärvssyfte uppkommer i ett senare led, eller om upphovspersonen själv haft ett sådant syfte vid skapandet samt det inte ställs krav på att utnyttjandet genererar några intäkter eller att användningen sker i en vinstdrivande verksamhet.

SFF föreslår att lagtexten i denna del förtydligas så att det uttryckligen framgår att rätten till ersättning även omfattar de situationer där upphovspersonen själv har offentliggjort verket i förvärvssyfte. Ett sådant tillägg skulle säkerställa att professionella fotografer och andra upphovspersoner vars verk typiskt sett offentliggörs och används inom ramen för en yrkesmässig verksamhet inte felaktigt utesluts från rätten till ersättning.

Rätten till ersättning bör omfatta framställare av fotografisk bild

SFF avstyrker förslaget att utesluta framställare av fotografisk bild enligt 49 a § URL från rätten till privatkopieringsersättning. Vi menar att det riskerar att skapa onödiga tolkningsproblem i tillämpningen av regelverket.

Frågan om fotografisk bilds ställning i förhållande till ersättningsrätten behandlas inte närmare i förslaget än att det konstateras att EU-rätten inte ställer ett uttryckligt krav på att denna närstående rättighet ska omfattas av rätten till ersättning. EU-domstolen har dock konstaterat att medlemsstaterna när de inskränker ensamrätten för vissa rättighetshavare inte ska undanta dessa från rätt till ersättning förutsatt att de ”...lider eventuellt förfång som inte kan kvalificeras som ”obetydligt”¹

Svensk rätt har sedan länge erkänt ett särskilt skydd för fotografisk bild och det finns inget hinder mot att på nationell nivå medge en rätt till ersättning. Tvärtom motsvarar en sådan ordning Infosoc-direktivets grundläggande syfte att säkerställa rimlig kompensation för alla rättighetshavare som påverkas ekonomiskt av inskränkningen, i linje med utvecklingen i EU-rättslig praxis.

Nuvarande förslag skulle innebära att rättighetshavare till fotografisk bild omfattas av den inskränkning som möjliggör privatkopiering, men samtidigt utesluts från rätten till ersättning. SFF menar att en sådan ordning inte stämmer överens med upphovsrättslagens principer eller systematik. SFF menar att det saknas en tillräcklig rättslig eller saklig motivering för att undanta framställare av fotografisk bild från rätten till ersättning i motsats till övriga rättighetshavare till närstående rättigheter som omfattas av inskränkningen i 12 § URL.

---

¹C-260/22 Seven.One Entertainment Group GmbH.

I förslaget framhålls att skyddet för fotografiska verk är omfattande och att professionellt fotografi i väsentlig del utgörs av fotografiska verk. SFF instämmer i huvudsak, men anser att det i sig inte är grund för att utesluta en rättighetskategori från ersättningssystemet som sådant. Rätten till ersättning begränsas på ett ändamålsenligt sätt genom den föreslagna bestämmelsen i 26 k § URL, där ersättning endast utgår till rättighetshavare som påverkas ekonomiskt i mer än obetydlig omfattning.

Det konstateras vidare att professionella fotografer även kan vara rättighetshavare till fotografiska bilder. Att utesluta fotografisk bild helt från ersättningsrätten skulle med det resonemanget kunna drabba yrkesverksamma fotografer i fördelningen av ersättning, vilket står i direkt motsats till den uttalade ambitionen att ersättningen ska tillfalla de som påverkas ekonomiskt av inskränkningen.

SFF ser att förslaget att undanta framställare av fotografisk bild från ersättningsrätten riskerar att leda till godtyckliga gränsdragningar mellan rättighetskategorier och i praktiken försvåra tillämpningen vid fördelningen av ersättningar jämfört med nuvarande ordning. En jämförelse kan göras med bestämmelserna om avtalslicens i 42 § URL, där lagstiftaren inte gör motsvarande skillnad mellan fotografiska verk och fotografiska bilder. Det är den ordning som idag ligger till grund för den fördelning och administration upphovsrättsliga ersättningar som hanteras av organisationer som Bildupphovsrätt i Sverige och Bonus Copyright Access.

Mot bakgrund av ovan menar SFF att ett undantag för fotografisk bild varken är nödvändigt eller önskvärt samt att ett sådant undantag saknar stöd i EU-rättens princip att de rättighetshavare vars ekonomiska rättigheter inskränks med stöd av lag ska tillförsäkras skälig kompensation.

Stockholm, 30 oktober 2025
För Svenska Fotografers Förbund

Jonas Berg
Ordförande

Angelica Gerde
Verksamhetsledare